

Hänvisning
VN/18335/2026

Inrikesministeriet

Kontaktperson
Jurist Camilla Hägglund-Palmqvist

kirjaamo.sm@gov.fi

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 7 § i lagen om varningsmeddelanden

Ålands landskapsregering har via utlåtande.fi tagit del av regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 7 § i lagen om varningsmeddelanden. Landskapsregeringen konstaterar inledningsvis att inrikesministeriet inte har riktat någon formell begäran om utlåtande till landskapsregeringen trots att den föreslagna lagstiftningen gäller system för varning av befolkningen i hela Finland och därmed även berör Åland.

Mot denna bakgrund finner landskapsregeringen det ändå angeläget att lämna synpunkter i ärendet särskilt med beaktande av Ålands självstyrelse, de språkliga förhållandena samt behovet av fungerande och likvärdiga varningssystem för hela befolkningen.

I propositionen föreslås att lagen om varningsmeddelanden ändras så att varningsmeddelanden kan förmedlas till allmänheten även via varningssystemet Cell Broadcast samt att Nödcentralsverket åläggs en skyldighet att förmedla varningsmeddelanden genom detta system. Förslaget motiveras bland annat av det rådande säkerhetsläget och behovet av att snabbt kunna ta i bruk ett tekniskt förbättrat system för varning av allmänheten.

Bakgrund

Systemet för varning av befolkningen i Finland baserar sig i dag på en flerkanalmodell där varningsmeddelanden huvudsakligen förmedlas via analog radio och digital television. Därutöver publiceras varningsmeddelanden genom olika digitala kanaler såsom mobilapplikationer, text-tv och myndigheters webbplatser. Även fasta befolkningsskyddslarm och högtalarfordon används vid behov för att nå allmänheten.

Erfarenheter från praktisk tillämpning och genomförda utredningar visar emellertid att det i det förändrade säkerhetsläget finns behov av att ytterligare stärka systemets effektivitet

särskilt när det gäller att nå befolkningen via mobila enheter samt att säkerställa att varningsmeddelanden når mottagarna snabbt även under undantagsförhållanden.

Mot denna bakgrund utvecklas ett nytt varningssystem, FI-Alert, som baserar sig på Cell Broadcast-teknik och EU Alert-konceptet. Systemet är avsett att komplettera befintliga varningskanaler genom att möjliggöra snabb och geografiskt riktad distribution av varningsmeddelanden direkt till mobiltelefoner inom ett riskområde. Avsikten är att systemet ska tas i bruk före utgången av oktober 2026.

Den föreslagna lagändringen utgör en del av detta utvecklingsarbete och syftar till att skapa de rättsliga förutsättningarna för att integrera Cell Broadcast i det nationella systemet för varning av allmänheten.

Landskapsregeringens utlåtande:

Landskapsregeringen konstaterar inledningsvis att landskapet inte har beretts tillfälle att yttra sig över propositionen genom ett formellt remissförfarande trots att förslaget gäller varning av befolkningen i hela Finland och därför direkt berör Åland. Den behandling av Ålands ställning som ändå görs under rubriken "Landskapet Ålands självstyrelse" i propositionen är bristfällig och inskränker sig till ett allmänt konstaterande om lagstiftningsbehörigheten enligt självstyrelselagen utan någon faktisk analys eller konsekvensbedömning i förhållande till Åland.

Utgångspunkten i propositionen är att ärendet i sin helhet hänförs till området allmän ordning och säkerhet vilket enligt 18 § i 6 p. självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) hör till landskapets lagstiftningsbehörighet med de undantag som anges i 27 §. En sådan bedömning är emellertid en alltför förenklad beskrivning av ärendets karaktär och inte korrekt. Begreppet allmän ordning och säkerhet kan inte ges en sådan innebörd att alla frågor som gäller varning av befolkningen automatiskt skulle hänföras till landskapets behörighet.

Det aktuella systemet har en nära koppling till frågor om nationell säkerhet, beredskap och befolkningsskydd, särskilt eftersom det är avsett att användas vid allvarliga hot, inklusive hot från luften, samt under undantagsförhållanden. Mot denna bakgrund framstår det som otillräckligt att enbart hänföra frågan till området allmän ordning och säkerhet utan en närmare analys av systemets syfte och dess koppling till rikets behörighetsområden. En korrekt behörighetsbedömning förutsätter en helhetsbedömning där även befolkningsskydd, beredskap och undantagsförhållanden förs in.

Det föreslagna varningssystemets användningsområde innefattar således i betydande utsträckning situationer som faller inom rikets behörighet. I dessa situationer är det självklart att även Åland omfattas av behovet av ett fungerande varningssystem.

Propositionens nuvarande utformning, där dessa aspekter inte närmare analyseras, ger ett felaktigt underlag i detta avseende och behöver utvecklas och förtydligas. Avsaknaden av klargöranden riskerar att leda till oklarheter i en verksamhet där tydlighet och förutsebarhet är av avgörande betydelse.

Landskapsregeringen utgår från att det föreslagna systemet ska fungera fullt ut på Åland från det att det tas i bruk och att det utan undantag ska tillhandahållas på svenska. Ålands befolkning ska kunna varnas på ett likvärdigt sätt och samtidigt som den övriga befolkningen i Finland. Detta är inte en utvecklingsfråga på sikt, utan en grundläggande förutsättning som ska vara uppfylld vid införandet.

Systemet bör också kunna användas för att varna den åländska befolkningen för lokala situationer som faller under åländsk behörighet då det inte är ändamålsenligt att utveckla parallella system. Det är således nödvändigt att det klargörs hur det nya Cell Broadcast-baserade systemet ska integreras med befintliga system, inklusive nödcentralsdatasystemet Erica, samt hur det ska fungera i förhållande till de lösningar som i dagsläget används i landskapet.

Mot denna bakgrund anser landskapsregeringen att propositionen i sin nuvarande form inte ger ett tillräckligt underlag för fortsatt behandling. Innan beredningen kan slutföras behöver en hållbar och heltäckande analys av konsekvenserna för Åland fogas till propositionen. En sådan analys bör omfatta såväl behörighetsfrågor enligt självstyrelselagen som de tekniska, operativa och språkliga förutsättningarna för att systemet ska kunna fungera fullt ut i landskapet. Det bör därvid säkerställas att Åland omfattas av systemet på likvärdiga villkor som övriga delar av landet från det att systemet tas i bruk.

Först efter att dessa frågor har behandlats och klargjorts finns tillräckliga förutsättningar för att gå vidare med lagstiftningsförslaget.

Minister

Ingrid Zetterman

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist

